

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

6 V. Baptizati Baptismo Ioannis essent postea Baptismo Christi baptizandi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

non obscure etiam indicatur Ioan. 3. cum dicitur, *Erat autem Ioannes baptizans in Enon iuxta Salim, quia aqua multa erant illic, & veniebant, & baptizabantur, nondum enim missus fuerat Ioannes in carcerem, indicat ergo Euangelista, Ioanne coniecto in vincula cessasse eius baptismum. Vnde Chrysost. hom. 28. exponens illud verbum Ioannis, inquit, In eum usque diem eum baptizasse significat, ubi optimas etiam congruentias adducit, Ioannes enim postquam in carcerem coniectus fuit, per se baptizare non potuit, (ut constat) nullibi autem legimus per discipulos suos baptizasse. Quod non sine mysterio, & ratione actum est, tum quia baptismus illius duraturus non erat, tum etiam quia precipue baptizabat, ut occasio oem haberet predicandi Christum, & disponendi homines ad cognitionem illius, quod munus fuit proprium eius, nec poterat per discipulos exerceri. Antequam vero coniectus esset in vincula, sicut non fuit expediens ut a predicando Christo cessaret, ita neque a collatione baptismi, quia nondum erat Christus perfectè manifestatus.*

Obseruandum verò hic est, D. Th. solum egisse de fine, aut termino huius baptismi, nihil autem de initio dixisse, fortasse quoniam ex Luca. c. 3. habemus, cœpisse Ioannem baptizare anno 15. imperij Tiberij Cæsaris, & multos ante Christum baptizasse. Obseruandum denique est, D. Th. explicasse terminum baptismi Ioannis ex circumstantia coniectionis eius in vincula, quo autem anno utrumque acciderit, scilicet Ioannem coniectum esse in vincula, & cessasse baptismum eius, D. Thom. non explicat. Vnde etiam obscurum relinquitur, quanto tempore, seu quotannis baptismus Ioannis durauerit. De qua re dicemus agentes de tempore, quo Christus fuit baptizatus.

ARTICVLVS VI.

Utrum baptizati baptismio Ioannis, essent postea baptismio Christi baptizandi.

213.
infr. q. 66. a.
9. & q. d.
2. q. 2. art. 4.

Ad sextum sic proceditur. Videtur, quod baptizati baptismio Ioannis, non fuerint baptizandi baptismio Christi. Ioannes enim non fuit minor Apostolis, cum de eo scriptum sit Matt. 11. inter natos mulierum non surrexit maior Ioanne Baptista. Sed illi qui baptizabantur ab Apostolis, non iterum baptizabantur, sed solummodo addabatur eis impositio manuum. Dicitur enim Act. 8. quod aliqui baptizati tantum erant à Philippo in nomine Domini Iesu: tunc Apostoli, scilicet Petrus, & Ioannes, imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum. Ergo videtur, quod baptizati à Ioanne, non debuerint baptizari baptismio Christi.

tr. 4. in Ioan.
inter med. &
fin. tom. 9.

2. Præterea, Apostoli fuerunt baptizati baptismio Ioannis: fuerunt enim quidam discipuli Ioannis, ut patet Ioan. 1. Sed Apostoli non videntur esse baptizati baptismio Christi: dicitur enim Ioan. 4. quod Iesus non baptizabat, sed discipuli eius. Ergo videtur, quod baptizati baptismio Ioannis, non erant baptizandi baptismio Christi.

3. Præterea, Minor est, qui baptizatur, quam qui baptizatur. Sed ipse Ioannes non legitur baptizatus baptismio Christi. Ergo multo minus illi qui à Ioanne baptizabantur, indigebant baptismio Christi.

4. Præterea, Act. 19. dicitur, quod Paulus inuenit quosdam de discipulis, dixitque ad eos. Si spiritum Sanctum accepistis credentes. At illi dixerunt ad eum. Sed neque si

A Spiritus Sanctus est, audiuius. Ille vero ait: in quo ergo baptizati estis? Qui dixerunt, in Ioannis baptismate. Et sequitur, quod baptizati sunt iterum in nomine Domini nostri Iesu Christi. Sic ergo videtur, quod quia esse Spiritum Sanctum nesciebant, oportuit eos iterum baptizari: sicut Hieronymus dicit super Iohannem, & in epistola de viro uirginis uxoris, & Ambrosius in libro de Spiritu Sancto. Sed quidam fuerunt baptizati baptismio Ioannis, qui habebant plenam notitiam Trinitatis. Ergo non erant baptizandi iterum baptismio Christi.

5. Præterea, Roman. 10. super illud. Hoc est verbum fidei, quod predicamus, dicit glossa Augustinus. Vnde est ista tanta virtus aquæ, ut corpus tangat, & cor abluit, nisi faciente verbo, non quia dicitur, sed quia creditur? Ex quo patet, quod virtus baptismi dependet ex fide. Sed forma baptismi Ioannis significauit fidem Christi, in qua nos baptizamur: dicit enim Paulus Actum. 19. Ioannes baptizabat baptismio penitentiae populum, dicens. In eum qui venturus est post ipsum, ut crederent, hoc est in Iesum. Ergo videtur, quod non oportebat baptizatos baptismio Ioannis, iterum baptizari baptismio Christi.

Sed contra est, quod Aug. dicit super Ioann. Qui baptizati sunt baptismate Ioannis, oportebat ut baptizarentur baptismate Christi.

Respondetur dicendum, quod secundum opinionem Magistrum 2. distinct. 4. Sentent. illi, qui baptizati sunt à Ioanne, nescientes Spiritum Sanctum esse, ac sibi ponentes in illius baptismio, postea baptizati sunt baptismio Christi. Illi vero qui spem non posuerunt in baptismio Ioannis, & Patrem, & filium, & Spiritum Sanctum credebant, non fuerunt postea baptizati, sed impositione manuum ab Apostolis super eos facta, Spiritum Sanctum receperunt. Et hoc quidem verum est, quantum ad primam partem, quod multis authoritatibus confirmatur.

Sed quantum ad secundam partem est penitus irrationabile quod dicitur. Primo quidem, quia baptismus Ioannis, neque gratiam conferebat, neque characterem imprimebat, sed erat solum in aqua ut ipsemet dicit Matth. 3. Vnde baptizatus fides vel spes, quam habebant in Christum, non poterat huius defectum supplere. Secundo: quia quando in sacramento omittitur, quod est de necessitate sacramenti, non solum oportet suppleri, quod fuerat omisum, sed oportet totaliter innouari. Est autem de necessitate baptismi Christi, quod fiat non solum in aqua, sed etiam in Spiritu Sancto: secundum illud Ioannis tertio. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei. Vnde illi qui tantum in aqua baptizati erant baptismio Ioannis, non solum erat supplendum quod deerat (ut scilicet daretur eis Spiritus Sanctus per impositionem manuum) sed erant iterato totaliter baptizandi in aqua, & Spiritu.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Augustinus dicit super Ioannem, ideo post Ioannem baptizatum est, quia non dabat baptismum Christi sed suum: quod autem dabatur à Petro, & si quod datum est à Iuda, Christi erat. Et ideo si quos baptizauit Iudas, non sunt iterum baptizandi: baptismus enim talis est, qualis est ille, in cuius potestate datur, non qualis ille, cuius ministerio datur. Et inde est etiam quod baptizati à Philippo diacono, qui baptismum Christi dabat non sunt iterum baptizati: sed acceperunt manus impositionem per Apostolos, sicut baptizati per sacerdotes confirmantur per Episcopos.

Ad secundum dicendum, quod sicut Augustinus dicit ad Seleucianum, intelligimus discipulos Christi fuisse baptizatos, siue baptismio Ioannis (sicut nonnulli arbitrantur) siue quod magis credibile est, baptismio Christi, neque enim ministerio baptizandi defuit, ut haberet baptizatos seruos, per quos ceteros baptizaret, qui non diu memoranda-

Tr. 5. in Ioan.
inter prim. &
med. tom. 8.

Tr. 5. in Ioan.
inter prim. &
med. tom. 8.

Epist. 108. à
med. pract. 2.

memorabilis illius humilitatis ministerio, quando eis pedes lauit.

Ho. 4. in Mat
in op. imper
p. illud. s.
modo. 1. 6.

Ad tertium dicendum, quod sicut Chrys. dicit super Mattheum per hoc quod Christus Ioanni dicens: Ego a te debui baptizari, respondit, Sine modo ostenditur, quod postea Christus baptizauit Ioannem. Et hoc dicit in quibusdam libris apocryphis manifeste scriptum esse. Certum tamen est, ut Hieron. dicit super Matth. quod sicut Christus fuit baptizatus in aqua a Ioanne, ita Ioannes a Christo erat in Spiritu baptizandus.

Ad quartum dicendum, quod non est tota causa quare illi fuerunt baptizati post baptismum Ioannis, quia Spiritum Sanctum non cognouerant, sed quia non erant baptismo Christi baptizati.

Ad quintum dicendum, quod sicut dicit Augustinus contra Iustum, Sacramenta nostra sunt signa presentis gratiae: sacramenta vero veteris legis fuerunt signa gratiae futurae. Vnde ex hoc ipso, quod Ioannes baptizauit in nomine venturi, datur intelligi, quod non dabat baptismum Christi, qui est sacramentum nouae legis.

DISPUTATIO XXV.

In quinque Sectiones distributa.

De baptismo Ioannis.

Disputatio haec posset in materiam de sacramento baptismi reijci, quoniam collato inter se Christi, Ioannisque baptismum, utriusque ratio melius dignoscitur: tamen tum propter D. Thomam propter rationem, quae ipsum mouit, scilicet ut commodius mysterium baptismatis Christi, explicemus, hoc loco expedienda est. Primum igitur naturam, causas, effectusque huius baptismi explicabimus: deinde cum Christi baptismate illud breuiter conferemus.

SECTIO I.

An baptismus Ioannis essentialiter constiterit ex aliqua materia, & forma.

Quoniam ex omnibus Euangelij constat Ioannem baptizasse, & in actis Apostolorum, sepe etiam fit mentio baptismatis Ioannis, ideo suppono illud reuera extitisse, & inquiri, quid fuerit? Potest autem eius essentia dupliciter explicari. Primo per partes physicas, illisue similis, materiam scilicet, & formam, vel per principia metaphysica, genus scilicet & differentiam: hoc posteriori modo explicabitur postea declarando, an ille baptismus sacramentum fuerit, quod nunc intelligi non potest, donec effectus, & institutio illius baptismatis intelligatur. Priori igitur modo nunc tractanda res est.

Principio igitur certa fide constat, quasi materiam remotam baptismatis Ioannis fuisse aquam naturalem. Nam, ut constat Matth. 3. & Mar. 1. Ioannes in Iordane baptizabat aqua ipsius fluminis, quae naturalis erat, & Io. 3. dicitur. Erat Ioannes in Aenon baptizans iuxta Salim, quia aquae multae erant ibi. Aqua autem simpliciter dicta naturalis aqua significat. Vnde de Act. 1. dicit Christus: Ioannes quidem baptizauit aqua, quod ipsemet Ioannes testatus fuerat Matth. & Luc. tertio, & Marc. ac Ioan. primo ca. dicens. Ego baptizo in aqua.

Secundo certum item est, quasi materiam proximam, Suarez. Tom. 2.

mam, vel essentiam illius baptismatis constituisse in ipso usu, ut nomen ipsum baptismi praefert, & in his duobus absque ulla controuersia habuit similitudinem ille baptismus cum baptismum a Christo instituto, & hoc sensu dicit Tertull. lib. de bapt. c. 4. Nec quicquam refert inter eos, quos Ioannes in Iordane, & Petrus in Tyberin, scilicet, quoad similitudinem materiae. Tractat enim ibi de similitudine, quae est inter naturales aquas propter quam qualibet ad baptismum conficiendum sufficit. Difficultas ergo superest, an totus ritus, & essentia illius ceremoniae posita fuerit in sola externa ablutione aquae, vel illa sola fuerit materia, & aliquid aliud adiunctum per modum formae.

Prima sententia affirmat, habuisse baptismum illud eandem formam, quam habet noster baptismus: ita necesse est sentiant heretici, qui affirmant baptismum Ioannis, & Christi omnino eiusdem rationis fuisse. Quem errorem Donatistis tribuit Aug. libr. 2. contra literas Petilianae ca. 32. quamquam Donatistae reuera non affirmabant Ioannem baptizasse sub forma Trinitatis, vt ex Augustino constat. Vnde necesse est eos negasse, hanc formam esse de essentia baptismi Christi, vel certe imperite secum pugnasce. Et in eodem errore versantur huius temporis heretici, vt referunt Canis. li. de sanct. Ioan. c. 9. Et Bellar. li. 1. de sacramento bapt. c. 19.

Secunda sententia est, Ioannem baptizasse sub aliqua forma, non quidem inuocando Trinitatem, sed Christum venturum, vt, verbi gratia, dicendo. Ego te baptizo in nomine Christi venturi, vel alio simili modo.

Ita sentit D. Th. hic ar. 6. ad 5. vbi Caiet. id supponit, ac sentit. Idem tenet Magist. in 4. d. 2. & Bonau. ibi explicans literam Magist. Palud. q. 2. ar. 1. Marf. q. 2. ar. 2. Alenf. 4. p. q. 9. mem. 3. ar. 1. Hug. Victor. li. 2. de sacram. p. 6. c. 6. Cui sententiae videtur fauere Hieron. circa illa verba Ioel. 2. Effundam de spiritu meo super omnem carnem; vbi sic inquit, Vnde & in actibus Apostolorum, qui baptizati erant baptismate Ioannis, in eum, qui venturus erat, hoc est in nomine Domini Iesu, quia responderunt Paulo interroganti, sed nec sit Spiritus Sanctus nouimus: iterum baptizantur, imo verum baptismum accipiunt, quia sine Spiritu Sancto, & mysterio Trinitatis quidquid in vna vel altera persona accipitur, imperfectum est. Ambr. item 1. de Sp. S. c. 7. Ioannes quidem in aduenientis Iesu, non in suo baptizabat nomine, & ideo spiritum nesciebat (loquitur de illis, de quibus est ser. Act. 19.) quia nec baptismum in Christi nomine, sicut Ioannes baptizare solebat, acceperant. Denique Aug. in li. q. noui testam. q. 19. dicit baptismum Ioannis non fuisse sine Saluatoris mentione. Fundari potest haec opinio in verbis Act. 19. Ioannes baptizauit baptismum poenitentiae populum dicens in eum, qui venturus esset post ipsum, vt crederent, hoc est, in Iesu, vbi Beda in eadem est sententia.

Tertia sententia negat, Ioannem baptizasse sub aliqua forma verborum. Hanc tenent in 4. dist. 2. Dur. q. 3. Gabr. q. 2. Scotus q. 2. art. 1. Scotus vero q. 2. vtramque censet probabilem. Fundamentum huius sententiae est, quia ex scriptura hoc non colligitur, & alioqui non erat necessaria haec forma ad finem illius baptismatis.

Dico breuiter primo certum esse, Ioannem non baptizasse sub illa forma, ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Hoc colligitur ex Act. 19. vbi baptizati baptismum Ioannis negant se nomen Spiritus sancti audisse, ergo signum est in illo baptismum non fuisse solitam fieri Trinitatis inuocationem. Quod testimonium esset euident, si certum esset illis hominibus datum fuisse integrum baptismum Ioannis, sed quia hoc Ambrosius supra negare visus est, ideo non videtur omnino concludere, quamquam (vt verum fatear) non video quare ratione, aut fundamento id negetur. Quia absolute ibi dicuntur illi homines baptizati baptismum Ioannis, quod simpliciter non ita esset, nisi baptismum illud integrum accepissent. Deinde, ideo Paulus,

explicauit illis, quomodo Ioannes baptizaret, vt eos doceret, quia ratione fieri poterat, vt baptizati essent Baptismo Ioannis, & nihil de Spiritu Sancto audiuis-
Hieroh. sent: ergo supponit, potuisse illos accipere integrum, Ioannis baptismum, sine Spiritu Sancti inuocatione. Et ita intellexit hunc locum Hieronym. loco supra citato, & idem indicat in epistol. 15. o. ad Hedibiam. quæstion. 2. Præterea constat hæc veritas, quia Christus fuit, qui hanc formam instituit, vt constat ex verbis illis, *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.* Matth. vltim. Ac meritò, quia expressa fides Trinitatis non est omnibus publicè prædicata, nisi per Christum, & Apostolos, non per Ioannem. Rursus (vt infra dicemus) baptismus Ioannis non dabat Spiritum Sanctum; neque ergo necesse erat in illo inuocari. Vnde quod Ioannes ipse dixit. *Ego vos baptizo in aqua, alius veniet qui fortior me est, ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto.* Exponi potest tum dando, tum etiam inuocando Spiritum Sanctum. Vnde apud Augustin. libr. 2. contra literas Petilianum, capit. 32. habentur hæc verba, *Ioannes dedit aquam sine nomine Trinitatis, sicut ipse professus est dicens, ego baptizo vos in aqua, &c.* Fateor tamen hæc verba esse Petilianum, non Augustinum, cæterum quia Augustinus illa admittit, sententiam approbare visus est.

Baptismus Ioannis non fuit sub ulla forma verborum.

Dico secundo, ex scripturis colligi non posse an Ioannes baptizauerit sub certa forma verborum, nec ne illis tamen, & rationi magis consentaneum videtur, Ioannem in suo baptismo nulla forma vsum fuisse. Prior pars constat, quia in Euangelio, vbi præcipue narratur huius baptismi historia, nulla talis formæ fit mentio, neque etiam in loco illo Actuum, quia ibi non dicitur, Ioannem baptizasse in nomine Christi, seu inuocando illud, sed dixisse, vt crederent in eum, qui venturus esset post ipsum. Quorum verborum sensus apertus est Ioannem docuisse, & monuisse eos, quos baptizabat, vt in Christum crederent, ex quo non fit, vt formam illam suo baptismati adhiberet, quia non est sermo de forma, sed de doctrina, vt latè Chrysostomus. 10. in Matt. quanquam eo loco nihil dicat de prædicto Pauli testimonio, sed solum prædicationem, & baptismum Ioannis explicet.

Chrysost.

Posterior pars declaratur primo, quia vbique in Scriptura tantum dicitur Ioannis baptisma fuisse in aqua, non est ergo vnde asseramus fuisse etiam in verbo, seu habuisse formam aliquam. Deinde est coniectura, quia postquam Ioannes aliquo tempore baptizauit, miserunt ad eum Pharisei interrogantes, an esset Christus, ergo signum est illum non fuisse solum baptizare in nomine Christi venturi. Præterea, vel intelligitur baptizasse in nomine Christi venturi, solum eo sensu, quo Iudæi credebant, Christum esse venturum, & hoc non est verisimile: tum qui Christus tunc non erat venturus hoc sensu, sed iam venerat, neque ad Ioannis munus pertinebat prædicare hoc modo Christum venturum, sed præsentem; vel baptizabat in nomine Christi venturi, id est, quia iam iam manifestandus erat hominibus, & baptizaturus eos in spiritu. Quomodo intelligendum videtur, quod dicit Paulus prædicto loco, Ioannem docuisse homines, vt crederent in eum, qui post ipsum venturus erat: at, si Ioannes baptizasset hoc sensu explicato, ante baptismum exigeret ab hominibus fidem illius, in cuius nomine baptizandi erant: hoc autem non esse verisimile non obscure colligitur ex Marc. tertio, & Lucæ septimo. Ad hæc est alia coniectura, quia si Ioannes baptizaret sub illa forma, etiam Christum sub eadem baptizasset, consequens autem videtur absurdum. Dices, in Christo non seruasse illam formam, vt respondent Paludanus & Marsilius. Sed contra, quia sequitur reuera Christum non recepisse baptismum Ioannis, sicut non recipit nunc Sacramen-

Marc. 3. Luc. 7.

tum Baptismi, qui abluitur sine forma. Deinde, cum ille baptismus fuerit potissimum institutus, vt esset occasio parandi viam Christo, vt ipse baptizaretur ad sanctificandas aquas, credendum est eo modo fuisse institutum, quo expediebat vt Christo commodè applicaretur. Tandem in Sacramentis nouæ legis, formæ verborum institutæ sunt, quia sunt aptæ ad expressius significandos spirituales effectus gratiæ horum sacramentorum, & ad inuocandam, seu applicandam virtutem Diuinam, quæ in eis principaliter operatur: sed in baptismo Ioannis non dabantur gratia, aut spirituales aliqui effectus (vt iam dicemus) nec virtus Diuina specialiter in eo operabatur, ergo non fuerunt in eo verba necessaria: sicut neque in Sacramentis veteris legis adiungebantur verba propter eorum imperfectionem, & propter prædictam causam.

Vltimò igitur ex ijs concluditur, totam substantiam, & essentiam illius baptismi positam fuisse in exteriori aquæ ablutione. Patet tam ex dictis testimonijs Scripturæ, quàm à sufficienti enumeratione, quæ exclusis verbis nihil aliud esse videtur, quod de necessitate, vel de essentia illius baptismi dici possit. Dices, si ille baptismus tantum erat ablutio quædam exterior, nihil ergo habebat sacri, nihilque à communi, & vulgari ablutione differebat. Respondetur negando consequentiam, nam illa cæremonia ex intentione, & speciali deputatione, seu impositione, & modo quo fiebat, habebat rationem quandam signi, & cæremoniæ sacræ. Baptizabat enim Ioannes baptismum penitentiæ in remissione peccatorum. Vnde ille baptismus erat signum quoddam subiectionis, & humilitatis, quo homines sese peccatores profitebantur, & indigere interna ablutione, atque remissione peccatorum. Erat enim ille baptismus ad significandum perfectiorem baptismum Christi futurum: & ita licet materialiter non esset nisi ablutio aquæ: tamen in ratione talis cæremoniæ, & signi à communi ablutione differebat.

Baptismus Ioannis in externa aqua ablutione positus. Obiectio. Responsio.

SECTIO II.

Vtrum baptismus Ioannis, ad dandam gratiam fuerit institutus, vel cuius rei gratia.

Explicata essentia & natura huius baptismi, sequitur vt aperiatur causæ eius. Et quoniam intrinsecæ causæ cum rei substantia coincidunt, superfluum tantum extrinsecæ explicandæ, dicemus ergo primò de finali, quoniam hæc quodammodo prior est, & rei naturam maximè declarat, præsertim in rebus arte, seu vsu hominum factis, simul verò dicemus de effectu, quoniam finis, & effectus in eandem rem incidunt. Hæretici ergo huius temporis contendunt baptismum Ioannis non minus contulisse gratiam, quàm nostrum, qui sanè consequenter videntur loqui. De nostro enim baptismo dicunt, non conferre gratiam nisi excitando fidem, quis autem neger etiam baptismum Ioannis potuisse excitare fidem? Et hæc videtur esse antiquior hæresis Donatistarum, vt colligitur ex citato loco Aug. li. 2. contra Petilianum cap. 23.

Dicendum verò est primo, baptismum Ioannis non habuisse virtutem conferendi gratiam, neque ad hunc finem fuisse institutum. Hæc assertio est de fide. Et probatur primo ex Scriptura, Sactorum expositionibus adiunctis. Nam Matt. & Luc. 3. Marc. & Ioannis. 1. differentiam constituit ipsemet Ioannes inter suum, & Christi baptismum, dicens. *Ego baptizo vos in aqua, qui autem post me venturus est, ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto.* Quæ differentia ita sumenda necesse est, vt intelligatur baptismus Ioannis non contulisse

Baptismus Ioannis non contulit gratiam. Matt. 3. Luc. 3. Marc. 1. in Spiritu Sancto. Ioan. 1.

tulisse gratiam, & spiritum. Nam cum uterque baptis-
mus Ioannis, & Christi sint in aqua, certe cum in-
ter eos constituitur differentia, & Ioannis baptisma
esse in aqua dicitur, necessario intelligendum est esse
tantum in aqua baptismum autem Christi habere
utrumque, aquam scilicet, & spiritum, ut dicitur
Ioan. 3. Vnde eleganter Richar. Viñ. tract. de baptis-
mo. *Christi Ioannis baptizatur in aqua solum, sicut homo, Ie-
sus in aqua, & spiritu Sancto, sicut homo Deus. Baptizatur
in aqua, & spiritu est omni forde peccati mundare, in-
super gratia infundere.* Idē docent Ori. c. 8. in Ioā. Cyr.
lib. 1. in Ioā. c. 26. & lib. 2. c. 57. Chryso. ho. 10. 11. & 12. in
Matth. Vbi expresse dicit in Christi baptismo dari
Spiritus Sancti gratiam: Ioannis autem baptismum
hoc dono caruisse, & hom. 16. in Ioan. id confirmat
illis verbis, quæ dixerunt quidam baptizati bap-
tismo Ioannis Act. 19. *Sed neque si spiritus Sanctus est, au-
diuimus.* Idem ho. 40. in acta Apost. Nazian. orat. 39.
in sancta lumina, prope finem dicit, baptismum
Ioannis non fuisse omnino similem Iudeorum bap-
tismatibus, quia ad poenitentiam dabatur, neque
etiam fuisse æqualem baptismum Christi, quia spiri-
tum non dabat. Cuius sententiæ sensus esse videtur,
Ioannis baptismum non fuisse, vel solum signum,
aut figuram futurorum, sicut fuit transitus maris
rubri, vel ad tollendos aliquos legales defectus, vel
immunditias, sicut erant Iudeorum lauacra, sed
fuisse ad excitandos homines ad poenitentiam, eos-
que ad Christi baptismum disponendos, & in hoc le-
galia baptismata superasse: fuisse tamen in inferiori
baptismo Christi, quia gratiam ex opere operato nō
conferbat. Eodem modo Basil. loquitur hom. 3. &
lib. 1. de baptismo non longe à principio. *Quantum
differunt inter spiritum, & aquam, tantumdem vi-
delicet est inter eum qui baptizat in spiritu Sancto, &
eum qui baptizat in aqua.* Vnde Damasc. lib. 4. cap. 16.
propter hanc causam baptismum Ioannis *rudimen-
tarium*, appellat. Eandem sententiam latē docet Hie-
ron. dial. contra Luciferianos, ubi contrarium er-
rorem vocat *dogma peruersum*. Eandem sententiam
tradunt Ambr. præfat. in Psalm. 37. Greg. hom. 7. in
Euangelia, August. frequenter contra Donatistas li.
2. contra literas Petiliani. cap. 32. & lib. 3. cap. 56. &
lib. de vnico baptismo cap. 7. & lib. 5. de baptismo,
capite 9. & 10. & epistol. 48. ad finem, & præterea in
Enchirid. cap. 49. & lib. questionum noui testamē-
ti. q. 29. optimē Leo Pap. epistol. 4. c. 6. Denique vide-
tur hæc veritas definita in Concilio Trident. sess. 7.
canon. 1. de baptismo, ubi anathemate ferit, qui di-
xerit baptismum Ioannis habuisse eandem vim, quam
habuit baptismus Christi. Nam licet posset aliquis
terguersari dicens, hinc solum colligi baptismum
Ioannis non contulisse tantam gratiam, vel eisdem
spirituales effectus omnes, quos Christi baptismus,
non verò nullum omnino contulisse, aut peccatum
non remisisse. Quæ interpretatio, si nuda verba con-
sideremus, non potest ex illis satis confutari: si tamē
attendamus mentem Concilij, quæ non est alia,
quàm Scripturæ, & sanctorum, quibus nititur, in-
telligemus apertē non fuisse intentionem eius com-
parare hæc baptismata in quantitate virtutis: sed in
specie (ut ita dicam) quia vnum habet vim conferē-
di gratiam, qua caruit aliud. Ratio vero seu con-
gruentia est, quia Ioannes neque erat author gratiæ,
nec redemptor peccatorum, sed præcursor redem-
ptoris, ergo neque oportuit, nec decebat, ut ante Chri-
stum institueret baptismum, quo gratiam daret, vel
ex opere operato peccata remitteret, hoc enim ad
illius munus non pertinuit: sed solum, ut sua prædi-
catione homines ad gratiam Christi suscipiendam
præpararet. Et ideo de Christo dictum est. *Gratia &
veritas per Iesum Christum facta est.* Ioan. 1. de Ioanne
verò solum dicitur, *Præbens ante Dominum parare vias
eius.* Luc. 1. Hanc rationem attigit, & eleganter expli-
cuit Tertul. lib. de bapt. cap. 10.

A Dico secundo Ioannis baptismus solum fuit in-
stitutus, ut Christi manifestationi, ac ostensioni de-
seruiret, atque viam ac baptismum Christi pararet.
Ita docuit ipsemet Ioannes illis verbis, *sed ut manife-
stetur in Israel, propterea veni ego in aqua baptizans.* Io-
ann. 1. Quomodo autem baptismus ille ad manife-
standum Christum contulerit, varijs rationibus ex-
plicuit D. Thom. hic art. 1. Nam in primis, sicut præ-
dictum erat, venturum esse Messiam, ita de illo fue-
rat scriptum effusurum super homines aquam mū-
dam, quæ ab omnibus inquinamentis mundarentur,
Ezech. 36. & alijs locis, quæ congerit eleganter
Cyprian. epistol. 63. & ideo, ut admonerentur homi-
nes, Messiam, eiusque baptismum iam iam adesse,
decebat (ut Gregor. inquit hom. 7. in Euang.) ut sicut
Ioannes prædicatione sua, ita baptismo, homines ad
Christum, & baptismum eius excitaret. Deinde, in
ipso baptismo Ioannis manifestatus est Christus à
Patre coram vniuersa multitudine, quæ ad bap-
tismum Ioannis confluēbat, & ipse Ioannes commo-
dius hoc modo potuit Christum prædicare omni-
bus, qui ad baptismum accedebant, ut Chryso. no-
tauit hom. 16. in Ioan. & latius hom. 10. in Matth. &
Cyrill. in Ioan. c. 26. & Aug. tract. 4. in Ioan. qui alias
rationes adducunt, quæ in D. Thoma legi possunt.
Solum notanda est alia, quam retigit Aug. tractatu
5. in Ioan. his verbis. *Quare missus est Ioannes baptizans,
quia oportebat baptizari Christum. Quæ potest ad illam
de manifestatione reuocari, oportuit enim ut Chri-
stus in baptismo à Patre manifestaretur.*

Supereft verò hæreticorum obiectio, quia Matt.
3 dicitur Ioannes dedisse Baptismum poenitentiae in re-
missionem peccatorum. Quæ verba explicans Basil. lib.
de baptismo, excellentiam baptismi Ioannis ex illis
colligit, dicens. *Simul atque accesserat quis, & peccata
sua, quantacunque & qualiacunque fuissent, confessus
fuerat, in Iordanis flumine baptizabatur, & confestim
peccatorum remissionem accipiebat.* & Cyrillus Iero-
solymitan. cat. 3. *Baptizabantur, inquit, ab illo confiten-
tes peccata sua, primum ostendebant vulnera, deinde ille
medicamenta ponebat, & credentes liberabat ab igne æter-
no, & Aug. lib. 5. de baptismo, cap. 9. dicit, baptizati
in aqua poenitentiae in remissionem peccatorum,
nulli hominum nisi Ioanni fuisse concessum, & in
illo libro q. noui testamenti, qui eius nomine circū-
fertur, in q. 29. indicatur, baptismum Ioannis remi-
sisse peccata, quamuis gratiam non contulerit. Re-
spondetur ad locum Matth. illum baptismum dictū
esse poenitentiae, quia introductus est ad excitandos
homines ad poenitentiam, quam propterea Ioan-
nes cepit prædicare, dicens, *poenitentiam agite.* Et
quia per poenitentiam remittuntur peccata, dicitur
etiam fuisse in remissionem peccatorum, non quam i-
pse per se daret, sed ad quam per poenitentiam com-
parandā, homines excitaret. Vnde eleganter Chry-
sologus serm. 137. *Erat, inquit, penes Ioannem venia,
sed non sine poenitentia, erat remissio, sed lucibus compa-
rata: & infra, Per baptismum Ioannis purificabatur ho-
mo ad poenitentiam, non promouebatur ad gratiam: at ve-
ro Christi baptisma sic regenerat, sic immutat, sic hominem
reddit ex vtero nouum, ut præterita nesciat, &c.* Aug. serm.
27. de tem. *Prædicabat in deserto Ioannes baptismum poe-
nitentiae in remissionem peccatorum, non quo crimina
commissa deleteret, sed quo emendaret errantes.* Nam remi-
ssio peccatorum Christi gratia seruabatur. Et hinc est,
quod in Scriptura baptismus Christi, sæpe dicitur
mundare, regenerare, & saluare, ad Ephes. 5. ad Titū. 3.
nunquam verò hoc dicitur de baptismo Ioannis.*

Item quamuis ad baptismum Christi requiratur poe-
nitentia Act. 2. nō tamē ipse appellatur baptismus poe-
nitentiae, sicut baptismus Ioan. Quia non est solū ad ex-
citandos homines ad poenitentiam, sicut erat ille,
sed potius supponere debet poenitentiam. Deniq; bap-
tismo Christi tribuitur remissio peccatorum tan-
quam

Baptismus
Ioannis cur
instituitur.
Ioan. 1.

D. Thom.

Ezech. 39.
Cyprian.

Greg.

Chryso. Thom.
Cyrill.
Augustin.
D. Thom.

Obiect.
Matt. 3.
Basil.

Cyrill. Iero.
August.

Responsio.

Baptismus
Ioannis bap-
tismus poe-
nitentiae.
cur dictus.
Petr. Chrys.

August.

Ephes. 5.
Titum. 3.

Act. 2.

quam proximæ causæ, vt act. 2. & alijs locis citatis: at verò Ioannis baptisma solum media pœnitentia dicitur fuisse propter remissionem peccatorum. Et idem est sine dubio sensus Cyrill. & Basil. locis supra citatis. Augustinus verò expressè negat baptismum Ioannis dedisse remissionem peccatorum; quin potius libr. 5. de baptis. cap. 10. aliam expositionem illorum verborum Matthæi indicat, quam supra tractauimus in commentario art. 1. D. Thom. dicens, Ioannem baptizasse in remissionem peccatorum, quia dando baptismum aquæ; prædicabat alium baptismum, in quo erant remittenda peccata, & hoc modo dicit Ioannem, vel baptismum eius dedisse remissionem peccatorum, non in re, sed in spe. Quod ex Gregor. & Beda ibidem retulimus.

Augustin.

Greg.
Beda.

SECTIO III.

Quando fuerit institutus, & datus baptismus Ioannis, quantumq; durauerit.

DVplex distingui solet causa efficiens sacramentorum, instituens, & ministrans, & vtraque inquirenda est in baptismo Ioannis. Quia licet propriè sacramentum non sit (vt infra dicam) modum tamen sacramentorum imitatur.

Baptismus
Ioannis à
Deo.
Luc. 3.

Primo igitur de institutione Baptismi Ioannis certum est, illum à Deo duxisse primam originem. Hoc constat ex Luca cap. 3. dicente, *Factum est verbum Domini super Ioannem Zacharia filium in deserto, & venit in omnem regionem Iordanis prædicans baptismum pœnitentia.* Quibus verbis satis indicatur, hoc fuisse verbum Domini factum super Ioannem, scilicet vt ad baptizandum, & baptismum prædicandum exiret. Quod clarius explicuit ipsemet Ioannes dicens Ioann. 1. *Qui misit me baptizare, ille mihi dixit, &c.* ex præcepto ergo Dei baptizauit, hoc ergo modo baptismus ille à Deo traxit originem. Nam qui Ioanni dixit, *Super quem videris spiritum descendentem, & manentem, hic est, qui baptizat in Spiritu Sancto,* non fuit alius nisi Deus (fuit enim illa diuina reuelatio) idem ergo Deus illum ad baptizandum misit, vt rectè exponit Cyrill. libr. 2. in Ioan. cap. 2 & 3. dicens hæc dixisse Ioannem, *ne sua sponte præcurrere videretur, qui non sua voluntate, sed diuina dispensationis minister fuit.* Et August. libr. 4. de bapt. cap. 22. dicit, eundem Dominum Ioanni dedisse munus baptizandi, qui ab eodem baptizatus est, quod per communicationem tantum idiomatum intelligendum est (vt ipse diserte explicuit tract. 5. in Ioann.) baptizatus enim fuit Dominus in humanitate, non est autem verisimile per humanitatem misisse Ioannem ad baptizandum, sicut Apostolos postea misit, vt ex verbis Euangelij satis constat. Et confirmatur primo conclusio posita ex verbis Christi Matth. vigesimo primo, vbi Christus interrogat, *Baptismus Ioannis vnde erat, è calo, an ex hominibus?* quod idem interrogauit, quia intelligebat Phariseos non fore negaturos baptismum Ioannis fuisse è calo, & à Deo duxisse originem. Ex quo tanquam ex vero principio eos convincere volebat, quod malè agerent non credentes Ioanni, qui de ipso testimonium præbuerat, vt Chrysostom. & ceteri exponunt. Rursus confirmatur, quia non fuisset ausus Ioannes propria autoritate nouum, & inusitatum ritum introducere, quin potius ipsietiam Iudæi intelligebant id sine diuino mandato, & autoritate non licuisse. Vnde, cum Ioannes negasset se esse Mesiam, Eliam, aut Prophetam, ab eo sciscitantur. *Quid ergo baptizatus non es Christus, neg. Elias, neque Propheta?* Acti dicerent, si non es Propheta, ergo non habes diuinam reuelationem, & mandatum baptizandi, quomodo ergo audes propria autoritate baptizare? Ipse autem Ioannes respondit tacitè, se non propria, sed diuina autoritate baptizare, quia plus erat, quam

Ioan. 1.

Cyrill.

Augustin.

Matt. 21.

Chrysostom.

A propheta, scilicet Præcursor Domini, vnde inquit: *Ego vos baptizo in aqua, medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis.*

Difficultas verò superest, vtrum ille baptismus ita duxerit à Deo originem, vt ab illo fuerit immediatè institutus, an solum quia ipse misit Ioannem ad baptizandum, illi committens, vt suo arbitrio baptismum institueret. Hæretici enim huius temporis priori modo explicant institutionem huius baptismi, vt illum nostro baptismo similiorem efficiant. Nonnulli verò Catholici, vt ab illis omnino dissideant, docent, proximum institutorem huius baptismi fuisse Ioannem, cuius arbitrio, & voluntati ritus illius baptismi à Deo commissus est. Quod confirmant ex appellatione, quia in Scriptura, ille baptismus frequenter vocatur *baptismus Ioannis*, fuit ergo Ioannes non minister solum, sed institutor illius baptismi, illa enim denominatio non solet ministris attribui. Hac enim ratione baptismus Christi nunquam appellatur baptismus Petri, aut Pauli. Quam differentiam inter baptismum Christi, & Ioannis indicauit Aug. libr. 5. de bapt. c. 13. & hanc sententiam tradit Bellarmin. lib. 2. de bapt. c. 20. & Medina hic.

August.
Bellarmin.
Medin.

Nihilominus dico secundo, ritum huius baptismi immediatè esse à Deo institutum, & Ioanni traditum. Hæc est expressa sententia D. Tho. hic, art. 2. quem sequitur Sorus in 4. d. 2. q. 2. artic. 1. Et in eandem sententiam inclinat Canis. libr. de B. Ioanne. c. 7. Et satis probata videtur in commentario art. D. Thom. ex verbis illis Ioannis, *Qui misit me baptizare in aqua.* ex ijs enim habemus totum ritum illius baptismi: ergo Ioannes non tantum in genere præceptum baptizandi: sed etiam in particulari accepit ritum quo baptizaturus esset, quia ille ritus (vt probatum est) non erat alius, nisi vt in aqua fieret baptismus. Et declaratur amplius, nam in ritu illius baptismi duo possunt spectari, alterum (vt ita dicam) positium, alterum negatiuum. Positium appello, quod fiebat per abluionem naturalis aquæ, & quoad hoc negari non potest, fuisse in particulari ex institutione diuina, vt verba citata videntur convincere. Negatiuum autem voco, quod non habuit alias essentielles ceremonias, neque aliquam formam, &c. Et quoad hoc contendere posset aliquis, quamuis Deus præscripserit Ioanni, vt in aqua baptizaret: illius tamen arbitrio commississe, vt modum, & ritum talis baptismi institueret, vt v. g. quod cum forma, vel sine illa fieret, vel alio ritu. Sed hoc mihi non probatur, & varijs modis reiici potest. Primo quia de facto probabilius credimus, in illo baptismo non fuisse alium ritum præter abluionem aquæ: ergo saltem de facto totus ille ritus non fuit alius, nisi quæ Deus præscripsit, ergo gratis & sine fundamento dicitur, fuisse liberum Ioanni adiungere alium ritum, si voluisset. Deinde, quia Christus dixit Apostolis: *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti,* non solum positivè colligimus hunc ritum esse essentialem huic baptismo, sed etiam negatiuè, nihil illi adiungi posse, quod essentiale sit, ergo si Deus præcisè dixit Ioanni, *baptiza in aqua,* non solū positivè colligendum est, illum fuisse ritum essentialem, sed etiam negatiuè nihil adiungi potuisse, quod esset essentiale. Vnde licet fateremur, potuisse Ioannem suo arbitrio adiungere aliquas ceremonias: non tamen propterea dicendum esset, eas esse potuisse de essentia illius baptismi. Et confirmatur, qui vbiunque in Scriptura dicitur Ioannem baptizasse in aqua, intelligitur exclusivè in sola aqua, vt supra notauimus, ergo si Deus præcisè reuelauit Ioanni vt baptizaret in aqua, rectè intelligitur, præscripsisse ritum illius baptismi in sola aqua. Et confirmatur præterea: quia aliàs potuisset Ioannes instituere suum baptismum sub illa forma. *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti:* quod

Baptismus
Ioannis de
Deo institutus.D. Thom.
Sorus.
Canis.
Ioan. 1.

Matt. 28.

quod non apparet verisimile. Sed dicunt aliqui hæc rectè conuincere, illum baptismum datum esse Ioanni ex infundit Spiritus sancti, nihilominus Ioannem illum ritum instituisse. Sed non video quomodo hæc cohereant. Alias eodem modo possent dici sacramenta vetera instituta à Moysè. Quia licet ea acceperit ex reuelatione diuina: ipse tamen fuit primus eorum promulgator. Deinde quaero, quid sit baptismum institui à Deo, nisi quod Deus ipse tradat, & præcipiat ritus talis baptismi, quod enim tradat per hominem, non tollit, quin institutio diuina sit. Quocirca si aliquando vocatur Ioannes institutor illius baptismi, intelligendum est, quia fuit primus promulgator. Ita loquitur D. Th. 4. d. 2. q. 2. ar. 1. Tandem coniectura alterius opinionis parum efficaç est, eam enim dissoluit D. Tho. hic art. 2. ad 1. dicens baptismum Ioannis denominatum fuisse ab ipso Ioanne. Quia cum spirituale non conferret effectum, nihil in eo agebatur quod ipse non faceret, & ideo quamuis ipse non esset institutor illius baptismi: tamen quia in executione non solum erat minister, sed veluti causa principalis, ideo ab ipso Ioanne denominabatur. Et nihil aliud significauit Augustinus citato loco, cum enim dicit Ioanni datam esse potestatem baptizandi, non est sensus, illi datam esse potestatem instituendi baptismum: sed conferendi illum propria virtute, & per modum principalis causæ. Quo etiam sensu dixit Tertul. lib. de baptismo cap. 10. Ioannis baptismum diuinum fuisse, mandato tamen, non & potestate, quod & Ioannem à Domino missum legimus in hoc munus, ceterum humana conditione. Quibus verbis idem, quod D. Thom. hic, docet, scilicet baptismum illum fuisse diuinum quoad ritum, & institutionem: non verò quoad effectum, ideoque humanum denominari, quod idem est, ac denominari baptismum Ioannis. Addi etiam potest, sicut lex verus dicta est *lex Moysi*, non quia eius ille autor fuerit (hoc enim sensu lex illa diuina fuit, quia solum Deum habuit autorem) sed quia per Moysen primum est promulgata, & quia spiritum non dabat, neque alium effectum supernaturalem secundum se habebat: sic nimirum dici de baptismo Ioannis posse.

Ex his dico tertio proximam causam illius baptismi effectiuam fuisse sanctum Ioannem. Hoc per se notum est ex Euangelio, & ex paulò ante dictis explicatum relinquitur, Ioannem non tam fuisse ministrum, quam principalem causam illius baptismi, quamuis utroque modo denominari possit. Nam in genere causæ moralis dici potest minister Dei, quia missus ab illo eiusque iussu illud ministerium exercebat, tamen in genere causæ physicae dici causæ propria, & principalis potest, ut ex D. Th. hic colligitur. Quia quidquid erat in illa actione, vel effectui eius, humana poterat virtute fieri.

Sed quaeret aliquis, vtrum Ioannes solum per se ipsum baptizauerit, an verò etiam discipulis illud munus commiserit. Cum enim ille baptismum tantum fuerit quædam ablutio exterior, videtur verisimile potuisse facile per alios exerceri. Nihilominus Ioannem solum per se ipsum baptizasse, est expressa sententia Cyrilli. li. 2. in Ioan. c. 37. & fortasse aliter fieri non potuisse, probabilius est. Et primum quidem colligi potest ex Ioan. 3. & 4. nam in priori loco sic dicitur. *Erat autem & Ioannes baptizans in Ænon iuxta Salim, quia aque multe erant illic, & veniebant, & baptizabantur, nondum enim missus fuerat Ioannes in carcerem.* Vbi ponderanda est illa particula, enim, redditur enim causæ, quod Ioannes baptizaret, quia nondum erat missus in carcerem, ex quo colligitur non per discipulos, sed per se ipsum baptizasse. Nam si per discipulos baptizasset, potuisset vtrique baptismus eius durare etiam ipso coniecto in vincula. Vnde in posteriori loco de Christo explicatur, quod non baptizaret ipse: sed discipuli eius, quod de Ioanne non dicitur, sed solum baptizasse.

Denique hoc colligi potest ex illis verbis eiusdem Ioannis, *Qui misit me baptizare, ille mihi dixit, Ioann. 1.* soli ergo Ioanni datum est præceptum baptizandi, nec legimus datam esse ei potestatem communicandi munus illud cum alijs hominibus. Præterea ex fine illius baptismi hoc colligi potest. Ordinabatur enim ad Christi manifestationem (ut diximus) & ad munus præcursoris pertinebat, sicut ergo Ioannes non poterat per alios exercere munus præcursoris, ita neque baptizare. Quocirca quamuis ille baptismus esset tantum in aqua: tamen quatenus erat cæremonia quædam sacra, vna ex circumstantijs illius erat, ut à Ioanne solo ministraretur. Et hinc sumi potest alia ratio, ob quam ille dictus est baptismus Ioannis, quam significauit etiam Aug. lib. 5. de baptis. c. 13. & tract. 5. in Ioan.

Contra hoc verò obici potest, quia Act. 19. dicitur, cum Paulus peruenisset Ephesum, peruenisse ibi quosdam discipulos Ioannis baptismate baptizatos, qui non videntur ab ipso Ioanne potuisse immediate baptizari, cum ille nunquam Ephesi baptizauerit. Respondetur potius credendum illos fuisse Iudæos aliquos, qui eo tempore, quo Ioannes baptizabat, Ierosolymis inuenti fuerant, & ab illo tunc fuisse baptizatos. Quod ipsemet Paulus sequentibus verbis indicauit, dicens, *Ioannes baptizauit baptismum penitentiae populum, &c.*

Ex quo ultimo colligitur, quæ ratione baptismus ille durare non potuerit ultra vincula Ioannis, & cum vita illius simul fuerit extinctus, ut late docet Augustinus. tract. 4. in Ioan. Quia nimirum solo illius ministerio nitebatur: & sicut Ioanni nullus successit in munere præcursoris, ita neque in ministerio baptizandi illo baptismi. Quod autem vsque ad incarcerationem Ioannis durauerit, in commentario art. 5. explicatum est.

SECTIO IV.

Vtrum baptismus Ioannis fuerit sacramentum veteris, aut nouæ, aut alterius legis.

Primo hæretici supra citati, qui hunc baptismum eundem esse existimant cum baptismo Christi, consequenter dicunt esse sacramentum nouæ legis, non enim negant nostrum baptismum esse verum sacramentum. Quamquam fortasse Donatistæ non dicerent, illum baptismum, prout à Ioanne inchoatum, pertinuisse ad nouam legem, sed fuisse etiam ante illam. Hæretici verò huius temporis, qui dicunt Ioannem inchoasse nouam legem, consequenter dicunt, illum esse sacramentum nouæ legis, ut referunt Lindan lib. 4. Panopli. cap. 19. Canis. lib. de B. Ioanne. Bellarmin. lib. 1. de bapt. cap. 16. Et hic consequenter etiam docent, baptizatos baptismi Ioannis non fuisse iterum baptismi Christi baptizandos.

Sed horum hæreticorum nullum est fundamentum, ut ex hæcenus tractatis de ritu, & effectui illius baptismi constare potest.

Secundo fuit multorum Catholicorum sententia, baptismum illum fuisse verum sacramentum specie, ac natura diuersum à nostro baptismo quia tam in ritu, quam in significatioue, & efficacia ab illo differebat, distinctum etiam à sacramentis veteris legis, quia talis baptismi modus in tota illa lege non continebatur: simile tamen sacramentis veteribus, quia erat egenum elementum, quoniam gratiam non conferebat. Ita opinatus est Hugo Victor. lib. 2. de sacram. p. 6. c. 6. Magister in 4. d. 2. quem ibi D. Th. q. 2. ar. 1. q. 1. sequutus est, & Bonau. ar. 2. q. 2. Durand. q. 3. Palu. q. 2. ar. 2. Richar. ar. 2. q. 1. Alexand. 4. p. q. 3. mem. 3. Marfil. q. 2. ar. 2. Fundamentum est, quia ille baptismus erat quædam sancta cæremonia ordinata ad aliqualem hominum sanctificationem, & signi-

Tertullian.

Dubium.

Responsio.

Ioannes non per discipulos, sed per se ipsum baptizasse, non iuxta Salim, quia aque multe erant illic, & veniebant, & baptizabantur, nondum enim missus fuerat Ioannes in carcerem. Vbi ponderanda est illa particula, enim, redditur enim causæ, quod Ioannes baptizaret, quia nondum erat missus in carcerem, ex quo colligitur non per discipulos, sed per se ipsum baptizasse. Nam si per discipulos baptizasset, potuisset vtrique baptismus eius durare etiam ipso coniecto in vincula. Vnde in posteriori loco de Christo explicatur, quod non baptizaret ipse: sed discipuli eius, quod de Ioanne non dicitur, sed solum baptizasse.

Ioann. 1.

Augustinus.

Augustinus.

Lindan.
Canis.
Bellarmin.Hug. Vict.
Magist.
D. Thom.
Bonauent.
Durand.
Palud.
Richar. d.
Aluif.
Marfil.

& significans gratiam, & spiritualement ablutionem per Christum dandam, nihil ergo illi deerat ad veram rationem sacramenti, quin potius Marfilius existimat fuisse perfectius sacramentum, quam legalia, quia non solum significabat gratiam, sed etiam proximè ad illam disponebat.

*Baptismus
Ioannis non
fuit sacra-
mentum no-
ua legis.*

Dicendum verò est primò, illum baptismum non fuisse sacramentum nouæ legis. Hoc est de fide. Et probatur primò, quia sacramenta nouæ legis tantum sunt septem à Christo instituta, ille autè baptismus nullum ex his sacramentis fuit, maximè enim fuisset baptismus Christi: quod dici non potest secundum fidem, vt ex dictis constat. Quia differebant, primo in ritu ex parte formæ, quæ rei essentiam constituit. Secundo in efficacia, vt ostensum est. Tertio consequenter in significatione, quia baptismus Christi significat gratiam præsentem, quæ per ipsum datur: baptismus autem Ioannis, vel non significabat gratiam, vel non vt à se conferendam. Quartò in origine, quia noster baptismus institutus est à Christo Deo homine, ille autem à Deo, vt sic inspiratus est. Quintò hinc fit, vt ille baptismus non potuerit esse professio, neque omnino Sacramentum nouæ legis, sicut est noster baptismus, quia neque fuit institutus ab auctore huius legis, vt sic, neque etiam tempore huius legis. Nam antequam hæc esset inchoata, ille incepit, & extinctus est antequam illa fuerit tradita. Hinc fit sextò, quod per illum baptismum non imprimebatur character indebilis, sicut imprimitur per nostrum. Quia per illum non regenerabantur homines, neque profitebantur aliquam legem, neque efficiebantur capaces aliorum sacramentorum magis, quam antea essent. Et ita hæc est omnium Sanctorum Patrum sententia, quos latè retulimus scilicet. 1. & 2. & omnium Theologorum, quos paulo ante citauimus.

*Ioannis ba-
ptismo ba-
ptizati ba-
ptismum
Christi te-
nebantur
suscipere.
D Thom.
Ad. 19.*

Ex quo inferunt omnes (vno excepto Magistro, qui in hoc grauiter errauit) illum baptismum Ioannis non fuisse ita ad salutem sufficientem, quin post institutum, & præceptum Christi baptismum obligati fuerint omnes ad suscipiendum illum, etiam si baptismus Ioannis essent baptizati, sicut D. Thomas hic docet artic. vltim. & sine vlla dubitatione est de fide certum. Quod manifestè probatur primo ex illa historia Act. 19. Vbi baptizati baptismus Ioannis insi sunt iterum baptizari baptismus Christi, vt euidenter constat ex plano literæ contextu, & proprietate verborum, quæ hæretici huius temporis variis modis conantur ad falsos, & metaphoricos sensus detorquere, tam improbabiler, atque impudenter, vt superuacaneum censeam eos referre. Præsertim cum legi possint apud Canisium lib. sæpe citato, cap. 7. & Bellarminum libro 1. de bapt. cap. 22. Prædicto autem modo intelligunt eam historiam Chryl. Beda, & omnes expostores. Innocentius Pap. epist. 22. cap. 1. Orig. tom. 8. in Ioannem. Hier. Ioelis 2. & Dialog. contr. Luciferianos Ambros. ad Galat. 3. Aug. lib. 2. contra literas Petilianas, cap. 37. & lib. 5. de baptismo, cap. 9. & 10. Vnde tract. 5. in Ioannem: Qui baptizati sunt à Ioanne, non eis sufficit, baptizati sunt enim baptismus Christi, quia non baptismus Christi erat baptismus Ioannis, qui decipiunt baptismum Christi, baptismum Ioannis non querunt, qui acceperunt baptismum Ioannis, baptismum Christi quaesierunt. Et confirmatur, quia verisimile est aliquos ex Apostolis Christi fuisse baptizatos à Ioanne, præsertim Andream, qui discipulus eius fuerat: quin potius de omnibus, id affirmant Chryl. hom. 12. in Acta Apost. & Tertul. lib. de baptis. 12. & tamen constat omnes Apostolos fuisse baptizatos baptismus Christi, vt videre licet in August. epist. 103. ad Seleucianum. Quin etiam est verisimile, multos ex iis Iudæis, qui initio Apostolica prædicationis Ierosolymis conuertebantur ad fidem Christi, fuisse

*Canis.
Bellarmin.
Chrysostom.
Beda.
Innocen.
Orig.
Hierony.
Ambros.
Augustin.
Chrysostom.
Tertul.*

Augustin.

Ante à Ioanne baptizatos. Dicunt enim Marcus cap. 1. quod egrediebatur ad Ioannem omnis Iudæa regio, & Ierosolyma vniuersi, & baptizabantur ab eo, & tamen omnes sine discrimine, cum conuertebantur, statim baptizabantur baptismus Christi, vt constat ex Actibus Apostolorum, vbi c. 2. querentibus Iudæis à Petro & reliquis Apostolis: Quid faciemus viri fratres? respondit Petrus. Penitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Iesu Christi, &c. Quibus verbis baptismum Christi proponit omnibus vt necessarium, quanquam dubitari non possit, quin multi ex illis essent baptismus Ioannis abluti. Tandem simile argumentum sumi potest ex verbis Christi Matth. vltimo. Baptizantes eos in nomine Patris & filij & Spiritus Sancti. Ex quo præcepto fumen- da est ratio à priori huius veritatis, quia baptismus Christi omnibus hominibus est in præcepto, vt necessarius ad salutem: sed per solum baptismum Ioannis non impletur hoc præceptum. Tum quia baptismus Ioannis longè alius erat à baptismus Christi. Tum etiam quia ille baptismus non imprimebat characterem Christi, ergo. Quocirca sine fundamento distinxit Magister inter baptizatos baptismus Ioannis. Nam si non habebant, inquit, notitiam Trinitatis seu Spiritus Sancti, indigebant baptismus Christi propter locum Act. 19. si autem iam habebant notitiam Trinitatis, non oportebat iterum baptizari. In quo grauitè, & valde inconstanter lapsus est. Quia uel si baptizati inter baptizatos baptismus Ioannis, non minus obligabat eos, qui fidem Trinitatis habebant, quam qui illius ignari erant. Item cum baptismus Christi non solum sit præceptum: sed etiam medium necessarium ad salutem, eius necessitas etiam est propter effectum eius, quem non dabat baptismus Ioannis, etiam si homines illum suscipientes, cognitione Trinitatis polle- rent.

Matth. vlt.

Ad. 19.

Ex his ergo colligitur alia differentia inter baptismum Ioannis, & nostrum, quod hic est, ad salutem necessarius, non verò ille. Vnde etiam fit, vt oportuerit hunc durare vsque ad finem mundi, non tamen illum. Fit etiam, hunc vniuerso mundo fuisse propositum & prædicatum: illum verò tantum vni regioni Iudæorum. Denique hinc consequenter necessarium fuit, vt hic ministrari potuerit non solum à Christo, vel Apostolis, sed ab alijs etiam hominibus: illi verò satis fuit solius Ioannis ministeriū, quia solum pro illo breui tempore institutus est.

Quæri verò hic obiter potest: an pro illo tempore quo ille baptismus durauit, fuerit necessarius Iudæis, non quidem necessitate medijs, nam hoc modo satis ex dictis constat non fuisse necessarium, cum nihil contulerit necessarium ad salutem, sed necessitate saltem præcepti. Elias Cretensis super orationem 1. Nazian. §. Idcirco Iesus baptismi aqua vngitur: significat de hoc fuisse hoc tempore Diuini præceptum, sicut erant alia legalia. Veriustamen contrarium apparet, & ideo dicendum est, neque hoc modo fuisse necessarium, vt bene docuit Paludan. in 4. distinction. 2. quaestione 2. articulo secundo. Quia huiusmodi præceptum non continetur in præceptis legis nouæ, nec veteris, vt per se notum est. Neque sine certa ratione, aut auctoritate affirmandum est, cum ex voluntate Dei pendeat. Et confirmatur ex Luca septimo, vbi sic dicitur. Pharisei, & legis periti consilium Dei spreuerunt in semetipsos non baptizati ab eo, fuit ergo ille baptismus in consilio, non sub præcepto. Vnde statim, & inferius capite vigesimo: reprehendit Christus Phariseos, quod Ioanni fidem non adhiberent, quodque in eum essent blasphemii: quod autem baptizari ab eo noluerint, nunquam eos reprehendit tanquam alicuius præcepti transgressi.

Dubium.

Elias Cret.

Responsio.

Palud.

*Baptismus
Ioannis in
concilio Iu-
dicatur. Phari-
sæi, & legis periti
consilium Dei
spreuerunt in
semetipsos non
baptizati ab eo,
fuit ergo ille
baptismus in
consilio, non
sub præcepto.
Vnde
Luc. 7. &
20.*

gressores, signum ergo est non fuisse in præcepto. Congruentia verò esse potest, quia ille baptizatus non erat res adeo utilis, & necessaria, ut oporteret strictè mandari.

Baptismus Ioannis non fuit sacramentum legi antiquæ.
Nazian.
Augustin.
 Dico secundo, baptismum illum non fuisse sacramentum legis veteris. Ita docent fere omnes Theologi relati, & ferendi, & Iustin. Martyr. q. 36. ad Orthodoxos, Baptisma, inquit Ioannis præiungit erat legis gratia, & ideo supra legem erat, id est, præter obligationem legis, vel etiam aliquo modo perfectior veteribus umbris, quia propinquius ad Christum disponebat. Et hoc modo dixit Naz. orat. 36. in sancta lumina, Ioannem non baptizasse iudæico more, & Aug. libr. 5. de bapt. cap. 9. nulli hominum concessum esse ante Ioannem illo baptismi genere baptizare. Quia non in aqua solum, sed ad poenitentiam, & aliquo modo ad remissionem peccatorum comparandam dabatur, quod non habebant vetera baptismata. Ratio verò est, quia sacramenta legis veteris sunt illa, quæ in veteri lege continentur, & per Moysen à Deo data fuerunt. Vnde etiam circumcisio, quæ non est ex Moysè, sed ex Patribus, à multis non censetur sacramentum veteris legis, quanquam de illa maior quædam sit ratio. Quia licet non fuerit primum in illa lege data, fuit tamen veluti acceptata, & eius præceptum in ea lege obligavit, & veluti ianua ac fundamentum illius extitit: baptismus autem Ioannis nullo modo contentus fuit sub lege veteri, nec per Moysen traditus, nec præceptus aut observatus. Vnde ipsi iudei cum viderent illum ritum esse præter legem Moysis, interrogabant: Quid ergo baptizasti non es Christus? Corrigendus ergo est Orig. libr. 5. in ad Roman. cap. 6. ubi dicit, Christum fuisse baptizatum, non eo baptizato quod in Christo est, sed eo quod in lege est. Vbi baptismum Ioannis vocat baptismum in lege. Et infra subdit, Baptismus Ioannis expletio erat veterum, non inchoatio novorum. Sed re verba ille baptismus non fuit propriè in lege veteri, (ut ostensum est) potuit tamen hoc modo appellari, propter quandam similitudinem, quia erat baptismus inefficax, & in aqua solum.

Obiectio.
Responsio.
Baptismus Ioannis non fuit propriè sacramentum.
Alberius.
Sonus.
 Dices, Cur magis dicitur expletio veterum, quam inchoatio novorum? Quia sicut fuit quodammodo terminus legis veteris: ita fuit initium nouæ, extrinsecus tamen utriusque, quia ad neutram pertinet. Respondetur, Quia durante lege veteri, & antequam noua promulgata esset, & institutus esset, cessauit.

Dico tertio, baptismus Ioannis non fuit propriè sacramentum. Ita D. Thom. hic art. 1. & Alber. in 4. d. 2. art. 6. Sot. q. 2. art. 1. & recentiores omnes. Ratio tamen non ab omnibus efficax redditur. Prima esse solet quia omnia sacramenta spectant ad veterem vel nouam legem. Necessè enim est, sacramentum ad legem aliquam diuinam pertinere: quia à solo Deo institui potest saltem secundum potentiam ordinariam: lex autem diuina positua nulla est præter veterem, aut nouam. Baptismus autem Ioannis non fuit sacramentum veteris legis, nec nouæ. Quæ ratio efficax esset, si probaretur de ratione sacramenti esse, ut sub aliqua lege comprehenderetur, quod prædicta ratione non fit, nec videtur necessarium: quia non est de ratione sacramenti, ut eius usus præcipiatur, sicut multi de Confirmatione, & Extrema unctione putant. Et quia præceptum est quid extrinsecum, & posterius ratione Sacramenti.

Alia ratio est, quia ille baptismus non fuit per se institutus ad significandum, sed ad disponendos homines ad poenitentiam. Verum hoc in primis videtur gratis dictum. Cur enim ille baptismus non fuit propter aliquam significationem, sicut alia sacramenta vetera? Deinde non posset ille baptismus deferre ad excitandos, & præparandos homines, nisi haberet aliquam significationem, quia non poterat excitare, nisi tanquam signum: sicut vox non

posset hominem excitare, si non significaret. Denique omnes sancti dicunt, Ioannem baptismum suo Christo baptismum præiungisse. Et D. Tho. dixit fuisse sacramentale quoddam, quod intelligi absque ratione signi sacri non potest.

Tertia ergo ratio fit, quia de ratione sacramenti est, ut sit ceremonia stabilis ad sanctificandum hominem aliquo modo instituta, & gratiam sanctificantem modo practico significans. Quam definitionem nunc suppono, latius in materia de Sacramentis in genere explanandam: sed in hoc baptismum fere nihil horum reperitur, quia ille baptismus nec conferebat per se aliquam sanctificationem internam, & spirituales, nec legalem, seu ceremoniam, quia non auferbat irregularitatem aliquam, immundiciam vel legalem: nullo ergo modo per se sanctificabat, sed solum excitabat homines, ut se peccatores recognoscerent, & aliquod humilitatis opus exercerent. Deinde non fuit ille baptismus ceremonia stabilis, quæ pro statu alicuius legis permaneret. Quo sane sensu intellecta prima ratio reicienda non est. Quia licet de ratione sacramenti non sit, ut singulis sit in præcepto: est tamen, ut permanentem habeat institutionem, atque ut hoc modo ad aliquam legem, seu statutum alicuius legis pertineat. At Baptismus Ioannis non fuit institutus, ut cum aliqua lege duraret, sed solum ut præambulum quoddam, & dispositio remota ad introductionem legis nouæ. Rursum non videtur ille baptismus habuisse practicam significationem gratiæ, quæ per illum baptismum, tanquam per signum quoddam practicum promitteretur, sed primo, & per se introductus fuit, ad excitandos homines ad poenitentiam, & humilitatem, & hinc quasi ex naturali similitudine habuit, ut aliquo modo Baptismus Christi futurum significaret eo modo, quo vnus actus virtutis ex natura rei significat alium similem, vel actus exterior interiori. Et hoc modo admitti etiam potest secunda ratio supra tacta. Non ergo fuit ille baptismus Sacramentum.

Quod si inquiras, quid tandem sit Iustinus q. 37. vocat illum præludium, seu proemium euangelicæ gratiæ, Rabbanus libro 2. de inst. cleric. c. 26. vocat, Veluti catechismus ad Baptismum Christi. Indicat etiam Hieron. Mar. 1. Cyr. 2. in Ioan. c. 57. appellat, Introductionem ad perfectionem. D. Tho. art. 1. vocat quasi quoddam sacramentale disponens ad Baptismum Christi. Denique (ut sæpe dixi) solum fuit ceremonia quædam externa ad prouocandos homines ad virtutem, quod non facit eam rationem Sacramenti, nisi latissimè ea voce uti velimus.

QVÆSTIO XXXIX. De baptizzazione Christi, In octo articulos diuisa.

Deinde considerandum est de baptizzazione Christi. Et circa hoc quaeruntur octo.

Primo, utrum debuerit baptizari. Secundo: utrum debuerit baptizari baptismum Ioannis. Tertio, de tempore baptismi. Quarto, de loco. Quinto, de hoc quod ei sunt calti aperti. Sexto, de Spiritu Sancto apparente in specie colubæ. Septimo, utrum illa columba fuerit verum animal. Octauo, de voce patrum testimonij.

ARTICVLVS I.

Utrum fuerit conueniens Christum baptizari.

Respondetur, sic proceditur. Videtur, quod non fuerit conueniens Christum baptizari. Baptizari enim est ablui. Sed Christo non conuenit abluui, in quo nulla fuit impunitas. Ergo videtur quod Christum non decuerit baptizari.

2. Præterea, Christus circumcissionem suscepit, ut impleveret legem. Sed Baptismus non pertinebat ad legem. Ergo non debebat baptizari.

3. Præ-

D. Thom.

Dubium.

Responsio.

Baptismus

Ioannis

quod.

Hieronymus.

Cyrillus.

D. Thom.

214.

4. d. 2. q. 2.

art. 3. q. 3.

5. q. 3. art.

9. 1. corp. 5.

Matth. 3. co.

12. op. 60.

cap. 9.